

europass

**CV peaks olema
nagu hea reklaam**

Õpiränne

**Kutsesüsteem ja
kutsestandardid**

**Vabatahtliku töö näitab
maailma mitut palet**

www.europassikeskus.ee

SIHTASUTUS
Kutsekoda

Europassi nimetus tekitab aeg-ajalt segadust. Tihti peetakse seda reisidokumendiks, mis on iseenesest arusaadav – tähendab ju sõna „pass” meie jaoks eelkõige dokumenti, mille võtame kaasa, kui läheme kuhugi rändama. Ega see polegi vale järeldus. Europass on tõepoolest seotud rändamisega. Meie kutsume seda õpirändeks.

Õppimine ei pea olema ilmtingimata seotud koolis või klassiruumis õppimisega. Õppida võib kõike ja kõikjal töö, mängu, suhtlemise või reisimise kaudu, aga muidugi ka koolis ja kursustel. Iga uus kogemus annab meile uusi teadmisi ja oskusi. Europassi idee seisneb selles, et pakkuda inimestele võimalusi oma kogemuste, oskuste ning teadmiste sõnasta-

miseks ja kirjapanemiseks. Vahel on seda vaja ka iseendale, et analüüsida, kes ma olen, kuhu ma jõudnud olen ja kuhu edasi võiks minna. Teinekord peame esitlema oma oskusi ja teadmisi ka teistele – kas siis tööd otsides, edasiõppimise plaane pidades või mõnes huvitavas projektis osalemiseks.

Europassi Keskus Eestis annab välja temaatilist ajakirja sooviga avardada Europassi olemust – me ei räägi ainult dokumentidest. Usun, et inimest, kes loeb seda ajakirja, võib iseloomustada kui aktiivset inimest, kes huvitub võimalustest töömaailmas, hariduses, vabatahtlikus tegevuses ning ka teises keskkonnas ja kultuuris õppimisest. Oleme sellesse ajakirja kaasanud palju huvitavaid inimesi, kellel on jagada oma kogemusi. Loodan, et lugeja leiab

siit nii praktilisi soovitusi kui ka inspireerivaid lugusid oma edasiste eesmärkide seadmiseks.

Margit Paakspuu

SA Kutsekoda
Europassi Keskus

LK 4-5 **CV** | CV PEAKS OLEMA NAGU HEA REKLAAM

LK 6-7 **KUTSESÜSTEEM** | KALLE KUSTA PESUMASIN JA KUTSESTANDARDID

LK 8 **ÕPIRÄNNE** | VÄLISMAAL ÕPPIMINE - KAS ELU MUUTEV KOGEMUS?

LK 9 **TÄIENDUSKOOLITUS** | HAAPSALU KOOLIÕPETAJA KAIS INGLISMAAL KOLLEDŽIS TÕÕVARJUKS

LK 10-11 **VÕTA** | KOGEMUSTE VÄÄRTUSEST

LK 12-13 **VABATAHTLIKUD** | VABATAHTLIKU TÖÖ NÄITAB MAAILMA MITUT PALET

LK 14-15 **VÄLISMAALT MEILE** | EESTIS ON TORE ÕPPIDA KA VÄLISMAALASTEL

LK 16-17 **PRAKTIKA** | SAKSA LASTE ISESEISVUS NAKATAS EESTI LASTEAIAÕPETAJAT

LK 18 **HARIDUSSÜSTEEM** | ENIC/NARIC KESKUS AITAB ORIENTEERUDA VÄLISRIIKIDE KÕRGHARIDUSSÜSTEEMIS

LK 19 **SOOME KOGEMUS** | SOOMLASED ON ÜHED AKTIIVSEMAD EUROPASSI KASUTAJAID

LK 20 **MIS ON EUROPASS?**

Kindlusta oma karjäär tuleviku vastu

Sõna karjäär ei seostu enam vaid ametiredelil ülespoole liikumisega – tänapäeval hõlmab karjäär eneseteostust, elukutsevalikut, astumist töö-ellu, koolitustel osalemist, pensionile jäämist ning tegevust pensionipõlveski. Tööle lisaks on tähtis ka elukestev õppimine, hobid, suhted lähedaste ning iseendaga.

Muutuva tööturu tingimustes on eriti oluline kohaneda haridusmaastikul ja tööturul toimuvaga. Ülevaade haridus- ja töömaailmas toimuvast annab võimaluse teadlikult oma karjääri planeerida. Selleks, et noored ei oleks tulevikuvälkute langetamisel üksi, on igas maakonnas olemas Rajaleidja ja keskus. Neist keskustest saab 7-26-aastane noor informatsiooni ja nõu oma karjääri planeerimisel. Keskusesse võib minna üksi, koos sõprade või näiteks hoopis koos ema või isaga! Eelnevalt tuleb aeg kokku leppida ja oma küsimused läbi mõelda ning siis juba kohale minna!

Lisaks maakondlikele Rajaleidja keskustele aitab karjäärivalikute tegemisel ka Rajaleidja internetiportaal. Sealt leiab infot õppimis- ja tööturuvalikute, stipendiumite ja toetuste, infopäevade, messide ja seminaride ning veel palju muu kohta, mis abistab tulevikuvälkute langetamisel.

Pöördu julgelt ise või soovita noorel pöörduda Rajaleidja keskusesse või minna internetiportaali Rajaleidja, kui on vajadus info ja nõu järele tulevikuvälkute langetamisel!

Rajaleidja keskus ja internetiportaali toetab ning arendab SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus ESF programmist „Karjääriteenuste süsteemi arendamine”.

Märka ja hinda oma kogemusi!

Noorsootöös omandatud teadmised ja oskused saab enda kasuks tööle panna, kandideerides töökohale, praktikale või näiteks vabatahtlikule teenistusele. Esmalt aga tuleb neid kogemusi märgata, seejärel analüüsida ning siis oma CV-s kajastada – internetikeskkond Stardiplats on just selleks loodud!

Stardiplats (www.stardiplats.ee) on online CV-keskkond, mis aitab suurendada noorte konkurentsivõimet tööturul, praktikakoha taotlemisel, projektidesse kandideerimisel ja kõikjal, kus on vajalik tõestada oma kompetentsust. Stardiplatsis saab kõik oma teadmised ja oskused välja tuua ning koostada nendest põhjaliku CV, kuhu koondata kõik oma erinevad kogemused. Samuti saab vastavalt töö-, praktika- või vabatahtliku töö pakumisele erinevaid ja omanäolisi CV-sid koostada ning neid Stardiplatsis säilitada ja vajadusel muuta. Stardiplats valmis Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonna algatatud Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastusel elluviidava programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine” raames.

Portaali haldab Eesti Noorsootöö Keskus.

Lisaks CV sisestamise ja koostamise võimalusele leiab Stardiplatsist palju põnevat informatsiooni. Stardiplats vahendab just noortele mõeldud töökohtade pakumisi, vabatahtlikku tööd, praktikaid, projektides kaasalõmisi, koolitusi ja seminare ning ka muudes noortele huvi pakuvates üritustes osalemise võimalusi.

Vajadusel on võimalik Stardiplatsis sisestatud kogemusi väga lihtsalt ka Europassi CV vormi tõsta. Alusta juba varakult oma erinevate kogemuste koondamist ning oma konkurentsivõime parandamist.

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust ning esitatakse kutsealade ja -tasemete kompetentsusnõuded ehk töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit.

Kutsestandard on:

- aluseks tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamisel;
- aluseks kompetentsuse hindamisel;
- abiks tööandjale ametite kirjeldamisel-tutvustamisel, töötajate värbamisel, ametijuhendite koostamisel, töötajate kutsenõuete määratlemisel ja koolituse planeerimisel;
- abiks töötajale, kes soovib saada selgust olemasolevate ja puuduvate oskuste kohta, annab võimaluse planeerida oma arengut ja karjääri ning loob aluse elukestavale õppimisele;
- abiks koolitajale, õppurile, lapsevanemale, nõustajale ja teistele info hankimisel selle kohta, millist töötajat tööturul vajatakse;
- aluseks kutsetunnistuste rahvusvahelisel võrdlemisel. Tööandjatel ja personalijuhtidel aitab kutsestandard:
- värvata sobivate ja tõendatud teadmiste-oskustega töötajaid;
- planeerida töötajate arengut;
- hinnata töötajate kompetentsust;
- koostada ametijuhendeid.

www.kutsekoda.ee

TEE ENDAST MÕJUS VIDEO-CV

Uenduslik video-CV pakub võimalust tööturul silma paista, kuid edu saavutamiseks on vaja teha korralik eeltöö.

„Erinevalt kirjalikust CV-st ja motivatsioonikirjast loob liikuv formaat mõjusama võimaluse kõnetada tööandjat just oma hoiaku ja isiksuse eripäraga,” selgitas noorsootöötaja

Ülly Enn sihtasutusest Archimedes. Tagamaks, et video-CV kasu asemel kahju ei tooks, tuleks ülevõtte eelnevalt korralikult läbi mõelda.

Mida video-CV loomisel silmas pidada?

- Hea video-CV on lühike, umbes 1 minut.
- Eelduseks on arusaam, mis on sinu tugevused ja millist kohta tööturul otsid.
- Pane kirja, kuidas lühidalt öelda, kes sa oled ja mida on sul pakkuda.

- Keerulist tehnikat ei ole vaja.
- Tehtud eeltöö on kasutatav tööintervjuul, kus peab ennast samuti tutvustama „Archimedes ja programmi Euroopa Noored jaoks on oluline pakkuda abi noortele tööle saamiseks, mistõttu oleme oma videokeskonda laadinud hulga kasulikke klippe,” rääkis Enn. **Juhendid leiad:** <http://euroopa.noored.ee/telepurk>, kasutades otsisõna video-CV.

CV peaks olema nagu hea reklaam

Hea töökoha saamine ei ole ainult õnne küsimus

Alo Naelapea

Personalitsingufirma Arista HRS vanemkonsultant ja partner

Personalivalikuga tegelevate inimeste hulgas on käibel üks hea nali. Elas kord ettevõtte juht, kellel oli harjumuseks pärast töölevõtukonkursi lõpptähtaega kõik laekunud CV-d välja printida. Seejärel jagas ta hunniku sisusse süvenemata kaheks ja las kis ühe osa paberihundist läbi. Teise osa andis personalispetsialistile ja palus sellega tööl hakata. Kui personalispetsialist päris juhi käitumise kohta aru, siis vastas juht, et tema firmas saavad tööd inimesed, kellel on elus õnne.

Tegelikus elus on tööandja jaoks õnne asemel olulisemad siiski kandidaadi teadmised, oskused, kogemused ja motiveeritus. Määravaks saavad kandidaadi elulookirjelduse sisu ning vorm. Mõlemale tuleb pöörata suurt tähelepanu, kuid viimane on eriti oluline siis, kui kandidaate on palju. Eri riikides ja kultuurides hinnatakse CV-s erinevaid aspekte. Eestis on kõige olulisemaks komponendiks töötajaks töökogemus, mõnes Euroopa riigis hinnatakse aga pigem inimese tausta tervikuna: tema töökogemust, koolitust, hobbisid ja huvisid.

Tööandja jaoks on oluline sinu usaldusväärsus

Eesti tööandja tahab olla veendunud, et sa oled usaldusväärne ning kompetentne. Vastumeelsust tekitavad liiga sagedased töökohavahetused. Ole inimene, kellel on elus visioon ja strateegia selle saavutamiseks, visadus mitte alla anda ning vahetada töökohta kohe esimeste raskuste ilmnedes. Hea on põhjendada CV-s ka pause tööalases elus, kui need on pikemad kui mõni kuu. Juba ainuüksi kirjavigadeta CV loob sinust intelligentse ning korrektse inimese mulje. Ära usalda teksti- töötlusprogrammide õigekirja kontrollimise funktsiooni.

Miks on töökogemus eestlaste jaoks nii oluline? Oleme endiselt kiiresti arenev kapitalistlik riik ning firmadele on kiire kasvu tingimustes vaja töötajate näol n-ö valmisprodukte, keda ei peaks enam koolitama. Vaid vähestel ettevõtetel on töötajate arenguprogrammid. Õnneks on tendents järelkasvuprogrammide loomise suunas, kuna häid spetsialiste ja juhte ei ole tööturul reeglina lihtne leida.

Pea meeles, et CV-s on olulisemad ametikohal täidetavad tööülesanded kui kõlav ametinimetus. Näiteks projektijuhtimine võib erinevates tööalastes kontekstides tähendada erinevaid tööülesandeid – kirjuta pikemalt oma töökogemuse sisu lahti. Lisaks võiksid sa kirjutada CV-sse ka töökohalt lahkumise tagamaad ning arvestama peaksid sellega, et personalivalija võib fakte kontrollida.

Pealtnäha tühised apsakad võivad maksta töökoha

Paljud kandidaadid on pealtnäha küll sageli töökohti vahetanud, aga teinud seda tegelikult ühe kontserni siseselt, seega tööandjat vahetamata. Kindlasti viita oma CV-s sellele, et tegemist on sama tööandjaga, nii väldid endast vale kuvandi jätmist.

Kui su e-posti aadressiks on kiisuke88@hot.ee, siis palun ära seda oma CV-sse kirjuta. Loo kas või uus meilikonto. Katsu oma elulookirjelduses piinlikest momentidest hoiduda.

Tööandja hindab koolilõpetaja tööalast potentsiaali

Kui sa oled alles innukas algaja tööturul, siis analüüsi, mida oled teinud kooliajal või seoses hobidega. Ürituste korraldamine näitab sinu organiseerimisvõimet ja üldist aktiivsust, head õpitulemusi aga vaimseid võimeid ja enesedistsipliini. Need on väärtused, mis on olulised paljudel ametikohtadel.

Paljud noored kandidaadid jätavad CV-s märkimata, et paarikuune töökogemus tä-

hendab tegelikult praktikat ja mitte seda, et inimene lahkus ettevõttest katseajal. Lisa oma CV-le isiksuse või vaimsete võimete testi tulemused, kui oled seda teinud, ning helista personalispetsialistile pärast kandideerimisdokumentide saatmist üle, et kontrollida nende kättesaamist.

Paljud uurimused on näidanud, et umbes kolmandik töötajatest moonutab oma CV-s andmeid. Tööandjad ja personalifirmad on järjest enam kontrollimas kandidaatide hariduslikku ja tööalast tausta. Parem on kirjutada kohe ausalt, et kool jäi lõpetamata, vastasel korral riskid mitte ainult töökohast ilmajäämise vaid ka oma renomee lõpliku rikkumisega. Valel on lühikesed jalad ning Eesti on üllatavalt pisikene.

Vähem pealiskaudsust ja rohkem konkreetsust!

Palju segadust tekitab CV-des keeleoskuse rubriik. Siinkohal on Europassi CV formaat väga hea. Sageli jätavad kandidaadid täpsustamata, kas väga hea vene keele oskus tähendab väga head keelest arusaamist, kõnelemist, kirjutamist või kõike kolme. Oleks hea, kui kirjutaksid kaaskirjas paremini lahti keeleoskuse kasutamise konteksti. Kui oled äsja kooli lõpetanud, siis võiksid välja tuua ka näiteks oma riigieksamite tulemuste vastavas keeles. Üldse

Noored võiksid rohkem oma elulookirjeldustes mainida nii eksamite tulemusi kui ka muid kooliga seotud saavutusi, sealhulgas ka spordis.

võiksid noored rohkem oma elulookirjeldustes mainida ka nii eksamite tulemusi kui ka muid kooliga seotud saavutusi, sealhulgas ka spordis.

Kui kuulutuses palutakse saata oma kandideerimisdokumendid inglise keeles, siis ei ole mõtet saata neid eesti keeles. Kui kandideerijaid on palju, siis ei pruugi tööandja vaevuda paluma sul uuesti dokumente ingliskeelsena saata ja sinu CV satub lihtsalt paberhunti.

Sageli palutakse kandideerimisel vastata kirjalikult mõningatele küsimustele. Väldi liiga lakoonilisi vastuseid, aga ära pinguta vastustes üle ka sisutühjade ilustustega. Konkreetsus ja täpsus on märksõnadeks.

Palju küsimusi on tekitanud ka fotode lisamine CV-dele. Selles pole midagi halba, kui foto on ametlik. Oleme näinud kolleegidega aegade jooksul kõikvõimalikke fotosid – las pildid sinust ebakaines olekus jäävad pigem albumisse ja sõprade vahel jagamiseks.

Lõpetuseks olgu öeldud, et elulookirjeldus on sinu reklaam tööandja laual. Nagu reklaami puhul, ei tohi ka CV olla eksitav, peab aga samal ajal tooma välja sinu parimad omadused. Pane sellesse kirja kõik vajalik ning ära eelda, et tööandja oskab su mõtteid lugeda. Katsu panna ennast tööandja rolli ja mõtle, mida sina healt kandidaadilt eeldaksid ning millist inimest endale kolleegiks tahaksid.

Alo Naelapea on rahvusvahelise juhtide hindamissüsteemi arendamisele keskendunud kompetentsikeskuse Hogan Assessment Systems sertifitseeritud konsultant. Personaliotsingufirmas Arista HRS vastutab ta nii töölevõtukonkursside läbiviimise kui ka kandidaatide psühholoogilise hindamise eest. www.arista.ee

SOOVIKESKUSE CV KIRJUTAMISEKS

- väldi kirjavigu – lase oma CV kellelgi teisel läbi lugeda;
- kui tööandja soovib fotoga CV-d, siis foto peab olema ametlik ja soliidne;
- võta aega CV kirjutamiseks, nii väldid vigu;
- vaata iga uue kandideerimise puhul oma CV uuesti üle.

Pane tähele:

Paljud töötajad kasutavad võimalust saata oma CV otse ettevõttesse või asutusse, mis parasjagu avalikult töötajaid ei otsi. Ära tee masspostitust, vaid sellisel juhul on väga oluline isiklik pöördumine. Selgita pöördumises, miks sa soovid just selles ettevõttes töötada ning mis on sinu tugevused.

KUTSESÜSTEEM ON KOHAL!

Kalle Kusta pesumasin ja kutsestandardid

Kutsesüsteemi näol on ühiskonnas loodud tööriist, mis aitaks tööjõu kvalifikatsiooni teemasid tänasest praktikast oluliselt täpsemini analüüsida.

Tiia Randma

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja haridusnõunik

Mäletan hästi lapsepõlve pesupäevast: elasime kortermajas, kus keldris oli pesuköök, mille kasutamiseks olid laupäevad korterite vahel kuude kaupa ette ära jagatud. Ja hoidku taevas, kui kellegi plaanides ootamatuid muutusi tuli ... Pesuköögis oli pliit koos sissehitatud katlaga, kust saime sooja vee ning kus lõpuks kees valge voodipesu. Kogu pere pesu nühkimise vaeva kergendas pesumasin Riga, mille väntamine oli laste töö. Naispere mässas terve laupäeva auruses pesuköögis ja õhtuks rippus puhtusest lõhnava pesu õues nõõril. Täna meenub laupäevade veetmine auruses pesuköögis lapsepõlve meeleoluka osana, sest nüüd teeb selle töö ammugi ära tark pesumasin, enamasti öötundidel ja märkamatuult.

Mis pagana pesumasina jutt see on, kui lugu pidi rääkima hoopis kutsesüsteemist? Aga vaat' sellepärast, et kui mõelda piltlikult

Kuidas saab olla võimalik, et samal ajal, kui registreeritud töötute seas on kõige rohkem oskustöötajaid, sealhulgas seadme- ja masinaoperaatoreid, on tööturul just nendest ametimeestest kõige suurem puudus?

kogu meie ühiskond lapsepõlve kortermajaks ja selle asunike puhta pesu vajadus tööjõuvajaduseks, siis kempleme selles majas ikka veel ainukese sobiva laupäeva pärast pesuköögis, karjades „Pesu on must!”

Selleks, et pesu puhtaks saada, rassime terve päeva - tassime puid, kütame vee soojaks ja nühome päev otsa linu, mõistmata, et nurgas seisev automaatpesumasin teeks selle töö meie jaoks oluliselt mugavamaks. Mis mõttes, küsite nüüd.

Sihtida saab täpsemalt

Otseses mõttes. Üks näide. Vaatamata jätkuval suurele tööpuudusele nimetatavad eksportivad ettevõtted oma suurimaks probleemiks ikka kvalifitseeritud tööjõu- ja oskustöötajate puudust, tõdevald paljud viimase ajal läbi viidud uuringud. Kuidas saab olla võimalik, et samal ajal, kui registreeritud töötute seas on kõige rohkem oskustöötajaid, sealhulgas seadme- ja masinaoperaatoreid, on tööturul just nendest ametimeestest kõige suurem puudus?

Põhjusi on rohkem kui üks. Selle jutujupi tähenduses on aga oluline see, et nii üldine, mitmetimõistetav ja ajast aega mantrana korduv tõdemus ei vii meid olukorra muutumisele lähemale. Mis siis viiks?

Lahendustele lähemale viiks see, kui ettevõtted sõnastaksid töötajate otsimisel konkreetsemalt nii nõutavad kutseoskused kui ka ametikohal vajaliku kutsetaseme. Siis on tööotsijal võimalik ka aru saada, mis tal hetkel oskustest puudu jääb, ning ennast täiendada. Ja koolitajal on võimalik koolitust täpsemalt just nende puudujäävate oskuste omandamisele sihtida. Alles siis on põhjust oodata, et töötajate kvalifikatsioon tõesti tõuseks.

“Kutsesüsteemi näol on ühiskonnas loodud tööriist, mis aitaks tööjõu kvalifikatsiooni teemasid oluliselt täpsemini analüüsida kui me seda preagu teeme. Ja sellest võidaksime kõik”

Eelnevaga pusimiseks ei ole vaja igal tööpakkujal asuda tööanalüüsi koostama ja kutseoskused kirjutama, kaugel sellest - see on juba tehtud. Kutsekoja eestvedamisel on erinevate elualade eksperdid koondanud tänase parima teadmise kutsestandarditesse. Uued, alates aastast 2008 kinnitatud kompetentsuspõhised kutsestandardid on tööjõu kvalifikatsiooni ja selle taseme määramisel tummiks aluseks. Ole aga mees ja kasuta!

Tööpakkumises viita kutsestandardile

Näite illustreerimiseks valisin Töötukassa (www.tootukassa.ee) tööpakkumiste seast jaanuaris 2011 sisestatud juhusliku töökuulutuse: „Tööd saab elektrimontöör, vajalik välitööde kogemus; B- ja C-kategooria juhilubade olemasolu; eelnev töökogemus vähemalt 2 aastat; eesti keele oskus kesktasemel.”

Tööotsijana sellist kuulutust lugedes on mul selge, et kandideerides on vaja kindlasti autojuhtimisoskust. Küll aga ei oska ma selle kuulutuse põhjal hinnata, milliseid elektrimontööri kutseoskusi kandideerijatelt eeldatakse.

Võtari lahti Kutsekoja veebilehelt välispai-

Ettevõtted võiksid sõnastada töötajate otsimisel konkreetsemalt nii nõutavad kutseoskused kui ka ametikohal vajaliku kutsetaseme.

galduse elektriku kutsestandardi ja näen, et eeldatavad kompetentsid on põhjalikult lahti kirjutatud kolmel erineval tasemel. Elektrimontööri töö pakujana saaksin kutsestandardile ja selle konkreetsetele kompetentsidele viidates oma vajadusi ja ootusi tulevase töötaja oskuste osas kerge vaevaga kirjeldada. Teisalt saaksin ka töötajana sellisel juhul paremini aru, milliste kogemustega elektrimontööri otsitakse: kas tööpakkuja ootab oskusi üle 45 kW liinide ehitamiseks või jaotusevõrgu alajaama ehitamiseks ja seadmete paigaldamiseks alla 45 kW või hoopis ülekandevõrgu alajaama ehitamiseks ja paigaldamiseks ... Kutsestandardis on kirjeldatud veel 12 erinevat elektrimontööri spetsialiseerumise võimalust.

Tulles tagasi loo alguse juurde, tundub mulle, et suur osa majaelanikest ei ole veel aru saanud eelistest, mida annaks pesumasin oskuslik kasutamine. Kutsesüsteemi näol on ühiskonnas loodud tööriist, mis aitaks tööjõu kvalifikatsiooni teemasid oluliselt täpseni analüüsida kui me seda täna teeme. Ja sellest võidaksime kõik.

Ehk teisisõnu on meie pesuköögis paljude võimalustega automaatpesumasin, aga selle uhke riistapuu kasutada oskajaid on majas esialgu vähevõitu. Suuskade-uiskude hoiupaigana on pesuköögis nii uhket masinat pidada kallis ... On neidki, kes leiavad, et suur ja kobakas võtab liiga palju ruumi ning kas teda ikka üldse vaja on.

Mida sina arvad? Kasutusjuhendit saab lugeda juba täna, mine vaid Kutsekoja veebilehele (www.kutsekoda.ee) asja uurima. Parafraseerides laulu, kus Kalle Kusta ostis pesumasin, lõpetaks siis: „Kalle Kusta, uuri kutsestandardeid!”

Kutsekoja kodulehel leiab kutsestandardi põhjal koostatud kutsetunnistuse lisad nii eesti kui inglise keeles. See dokument kirjeldab, millised oskused ja teadmised on kutsetunnistuse omanikul.

Tiia Randma

Välismaal õppimine – kas elu muutev kogemus?

Välismaal õppimine on muutunud tudengite seas väga tavapäraseks nähtuseks kogu maailmas.

Kristel Siilak

Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudi sotsioloogia doktorant

Erasmus-programm aitab alates 1998. aastast Eesti tudengite haridusstrateegiat kujundada. Eesti tudengite välismaal õppimise soove toetab tänaseks lisaks Erasmus-programmile ka hulk riiklikke ja riikidevahelistel lepingutel põhinevaid stipendiumifonde. Välismaale õppima minek tundub väga lihtne – leiad ülikooli, kus sind vastu võetakse, taotled stipendiumi ning lähed. Vähemalt nii tundus see mulle, kui olin oma paberid korda ajanud ning Hollandisse ülikooli kohale jõudnud.

Sealt edasi ei olnud aga kõik pooltki nii lihtne. Hakkama tuli saada erinevate ootamatustega. Pärast välisülikoolist naasmist olen palju mõelnud selle üle, mida välismaal õppimise kogemus hilisemas eluloos siiski tähendab. Sealt saigi alguse minu uurimishuvi, mille realiseerisin oma magistritöös¹, kus keskendusin kümne inimese eluloole², keda kõiki ühendab välismaal õppimise kogemus. Kõik intervjuueeritud õppisid Euroopa ülikoolides ajavahemikul 1990–2002.

Uuringu eesmärgiks oli mõista, milline tähendus on välismaal õppimisel intervjuueeritute eluloolises kogemuses. Seega vaatlesin välisõpingute kogemust laiemas tähenduses. Uuringus ei keskendunud ma ainult õppimise kogemusele, vaid püüdsin mõista, millist tähendust omistatakse sellele siis, kui õpingutest on juba mõni aasta möödunud ning tegutsetakse töömaailmas. Välisõpingute tähendus intervjuueeritute elus onenes sellest, kas välisülikoolis omandatu oli seotud praeguse professionaalse tegevusega. Intervjuueeritute kogemus näitas, et välisõpingute raames omandatud on võimalik kasutada tööalastes tegevustes, mis on seotud omandatud võõrkeele oskusega, aga ka erialalise tegevusega laiemalt. Kuigi intervjuueeritud ei seostanud välismaal õppimise kogemust otseselt praeguse tööalase tegevusega, tõdeti et välisõpingud on praeguses ühiskonnas väärtustatud ning see lisaks kultuurilisele ja majanduslikule dimensioonile ka sümbolilise tähenduse

Intervjuueeritute kogemus näitas, et välisõpingute raames omandatud on võimalik kasutada tööalastes tegevustes, mis on seotud omandatud võõrkeele oskusega, aga ka erialalise tegevusega laiemalt.

ning võib kaasa aidata erinevatele töökohadele kandideerimisel.

Maailmapildi avardamine oli peamine, mida välisõpingute juures väärtustati, kuna selline teises kultuurilises keskkonnas elamise kogemus intervjuueeritel varem puudus. Välismaal õppimine tähendas ka olulist muutust isiksuse arengu ja identiteedi kujunemise seisukohast, näiteks olid välisõpingud seotud rahvusliku identiteedi kujunemisega. Teises keskkonnas viibides tajuti ennast oma riigi ja kultuuri esindajana ning kaastudengitele oma kultuuri ja ühiskonna tutvustamine aitas seda ka iseenda jaoks paremini lahti mõtestada, nagu ka eestlaseks olemist. Võõras keskkond ja soov teistest eristuda tekkis kuuluvusvajadusest ning süvendas soovi oma rahvuslikku identiteeti väljendada.

Teises ühiskonna- ja kultuuriruumis elamine võis kaasa tuua oma rahvusliku identiteedi mahasalgamise, mis hiljem aktualiseerus vajadusena seda taas tunnustada. Rahvusliku identiteedi taastamist soodustas indiviidi suutlikkuse kasv ning eri viisidel kogetud tunnustus teises kultuuris, näiteks professionaalse tegevuse kaudu. Erinevad elulood näitasid, et lisaks formaalse hariduse kogemusele omasid intervjuueeritud ka mitteformaalse hariduse kogemust.

Näiteks Aarne³ jaoks oli väga tähenduslik mitteformaalse hariduse kogemus, kus ta välisõpingute perioodil ei läbinud ühtegi kursust. Seda kogemust saab ta kasutada oma praeguses töös arhitektina. Tema jaoks oli oluline hoonete nägemine vahetus keskkonnas, mida arhitektuuri õppides ei saa üksnes piltide vahendusel kogeda.

Kati, Tuuli ja Eva on jäänud aga elama riiki, kuhu nad kunagi õppima otsustasid minna. Seega võib välismaal õppimine muutuda oluliseks elulugu kujundavaks kogemuseks. Ilmselt lähen ka mina oma doktoriõpingute raames veel välisülikooli õppima.

VIITED

- 1) Magistritöö juhendajad: Prof. Katrin Paadam ja PhD Liis Ojamäe
- 2) Uuringus kasutatud intervjuud on läbi viidud Euroopa Liidu 7. raamprogrammi projekti raames “Euroidentities – The Evolution of European Identity: Using Biographical Methods to Study the Development of European Identity”; projekti koduleht: www.euroidentities.org
- 3) Kõik nimed on muudetud

Kristel Siilak

FOTO RENE SUURKAEV

Haapsalu kooliõpetaja käis Inglismaal kolledžis töövarjuks

Haapsalu kutsehariduskeskuse inglise ja soome keele õpetaja Anu Suik õpetas tänavu võõrkeelt innustatuna Inglismaa koolitunnis nähtust. Eriti meeldis talle - ja see toimis keeleõppes väga hästi -, et õpilased ka ise tunnis üksteist juhendasid.

Kristiina Viiron

Kuigi Grundtvigi programmist rahastatav projekt, mille toetusel Anu Suik möödunud õppeaasta kevadel võõrsile end täiendama sõitis, kannab nimetust *teacher's shadowig* (õpetaja vari - toim), ei olnud eestlase roll sugugi tunnis toimuvat vaikides jälgida. „Juhendasin grupitööd, seletasin sõnade tähendust lahti,” selgitab Anu.

Õpetajaid-töövarje võõrustas Bournemouthis asuv Richard Language College, kus saavad keeleõpet need, kelle emakeel ei ole inglise keel ja kes soovivad oma inglise keelt täiendada. „Õpilased õpivad vastavalt sellele, millist taset nad soovivad saavutada,” täpsustab eestlasest töövari.

Tasemetest tuli kooli jõudes läbida ka Anul endal. Test kestis kokku neli tundi ning koosnes nii kirjalikust osast, grammatika- ja kuulamis-ülesannetest kui ka vestlusest. „Mul läks üldiselt hästi, sain üpris kõrge positsiooni,” märgib ta ja lisab, et kõrge taseme saavutamine ei olnud sugugi eesmärk omaette. Näiteks Hispaania, Poola ja Türgi õpetajate keeletase polnud testitulemuste kohaselt sugugi väga hea, ometi piisas sellest projektis osalemiseks.

Palju grupitööd

Õpetajate töövarjuks oleku ja esimene nädal kulus ettevalmistusele. Kes soovis oma inglise keele häädust lihvida, sai kolledži õpetajate juhendamisel seda teha jms. Päeva teises pooles õpiti keeleõpetuse meetodikat, et osata tundi tõhusamalt läbi viia.

„Tundides tehakse palju grupitööd, ka paari- ja rühmitööd, palju on suhtlemist,” kirjeldab Anu Suik kolledži inglise keele tundi. Rühma püütakse komplekteerida nii, et ühest ja samast rahvusest õpilased kokku ei satuks. Või kui satuvadki, siis ei tohi nad omavahel emakeeles

kõnelda. Ja näiteks küsimusele „mida tähendab *monkey*” (või mõni muu ingliskeelne sõna) õpetaja otse vastust ei anna, vaid laseb hoopis klassikaaslasel sõna tähendust selgitada stiilis „see on loom, kes ronib mööda puid ja sööb banaane”.

Anu märgib, et keeleõpe Richard Language College'is on loomuline protsess, kus tunni sisu võib sõltuda päevakajalistest uudistest. „Minu sealviibimise ajal purskas Islandil vulkaan ning see võeti tunnis kohe teemaks,” meenutab ta.

Inglismaal nähtut-kuuldu rakendas Anu Suik oma tundides juba kevadel ja ka käesoleval õppeaastal. Uusi meetodeid võttis ta kasutusele täiskasvanud õppijatega, kes tudeerivad kutsehariduskeskuses majutusteenindust. Anu sõnul on päevakajalistel ja nende erialaga

seotud teemasid täiskasvanute keeleõppes hõlpsam põimida, kui noorte puhul, sest nemad ju ei jälgi sel moel nagu täiskasvanud uudiseid, samuti puudub neil veel ka töökogemus.

Kevadise satsiga õpetaja töövarjuks käinute seas oli Anu ainus eestlane ning pälvis suurt tähelepanu. Nii õpetajad kui ka õpilased tundsid huvi, milline on Eesti eluolu, ja Anu jagas lahkelt selgitusi. Saadud kogemusele lisaks hindab ta reisil sõlmitud tutvusi - mitme osalenuga hoiab ta praegugi sidet.

Grundtvigi programmi jaoks projekti kirjutamist küll peljata ei maksa, kinnitab Anu: „Ja kui ei saagi kõigest aru, siis Archimedese sihtasutusest kohe aidatakse.” Esmalt aga tuleb saata koolituse organiseerijale e-kiri oma andmetega (kes sa oled, kus õpetad jne) ja teatega, et soovid osa võtta kõnealusest koolitusest või kursusest. Kui sihtkohast on tulnud vastus, et neil on veel koolitusele kohti ja oled kandidaadina sobiv, võib hakata Archimedese taotluspabeleid täitma.

Anu Suik

MIS ON GRUNDTVIG

Grundtvig on Euroopa elukestva õppe programmi täiskasvanuhariduse allprogramm. Eesmärk on edendada täiskasvanud õppijate ja täiskasvanute koolitajate koostööd partneritega teistest Euroopa riikidest, laiendada täiskasvanute õppimisvõimalusi ning tõsta täiskasvanuhariduse kvaliteeti ja populaarsust Euroopas.

Keelepass

Keelepassi saab kirja panna oma keeleoskuse ning keelelise kogemuse: kuidas keel omandati ning kus seda on praktiseeritud. See annab parema ülevaate kui lihtsalt tasemete kirjapanemine. Ka kursuse- või kooliväline keele praktiseerimine on kogemus.

Kogemuste väärtusest

Veel mõni aeg tagasi oli tavaline, et õppeasutuses omandati eriala, leiti töökoht ning töötati samal erialal aastaid. Tänapäeval on elu teistsugune ning olulised on hoopis teised märksõnad - konkurentsivõime, mobiilsus, kohandumine.

Raul Ranne

VÕTA koordinaator, SA Archimedes

Kõik see eeldab õppimist. Õppimine aga ei pruugi tähendada mitte tavalises formaalses keskkonnas õppimist või seda, et õppimine lõpeb tunnistuse või kraadiga. Me õpime kogu aeg ja igal pool. Ei ole vahet, kas me oleme koolipingis, laboris, teeme oma igapäevatööd, osaleme mitteformaalsetel üritustel või vabatahtlikus tegevuses või loeme kodurahus raamatut - igal pool omandame me uusi kogemusi ning õpime sellest. Küll aga ei pruugi niimoodi õpitu olla nähtav või üheselt mõistetav.

See on koht, kus tuleb mängu varasema-

te õpingute ja töökogemuse arvestamine, lühendatult VÕTA. Lihtsustatult võib öelda, et VÕTA on protsess, mis võimaldab kõrgkooliõpingute osana arvestada igasugusest kogemusest õpitut, kui see kattub õpetatava aine või mooduli õpiväljunditega. Näiteks kui inimene on omandanud välisriigi õppeasutuses mingid teadmised, siis on võimalik seda arvestada Eestis, kui õpitu sisu kattub Eesti kõrgkooli mõne ainekursuse käigus õpetatavaga. Samuti, kui inimene on töötanud mingil ametikohal ning omandanud töö käigus oma valdkonnast põhjalikud teadmised, on võimalik seda kõrgkooliõpingute käigus arvestada.

VÕTA ei ole kohustus ning selle eelduseks on ainult, et inimene on immatrikuleeri-

tud mõnda kõrgkooli ning tema teadmised ja oskused on piisavad. Inimene võib alati juba õpitut uuesti korrata, kas siis unustatu värskendamiseks või lisainfo saamiseks. Samas pakub VÕTA võimaluse ka oma õpingute lühendamiseks või efektiivsemaks muutmiseks - ei ole vaja veeta tunde auditooriumis, kuulates juttu, mis on niigi teada, kui selle asemel võib keskenduda uuele materjalile või õppida lisaks midagi muud. See annab võimaluse tulla tagasi kõrgkooliõpinguid jätkama inimestel, kes on kunagi katkestanud, kuna nende vanu õpinguid on võimalik arvestada, kui varem õpitu kattub uue õppekavaga. See lubab tulla õpinguid alustama ka täiskasvanud õppijatel, kellel on töö ja pere ning kes on kogunud märkimisväärsed teadmised mingis valdkon-

VÕTA ei ole kohustus ning selle eelduseks on ainult, et inimene on immatrikuleeritud mõnda kõrgkooli ning tema teadmised ja oskused on piisavad.

nas, kuid kellel pole võimalik veeta täiskohaga aega kooliseinte vahel.

Taotlusprotsess, mille käigus tuleb esitada nii taotlus kui ka vajalikud tõendusmaterjalid, võib pealtnäha hirmutav tunduda, kuid tegelikult eeldatakse taotlejalt lihtsalt, et ta muudaks oma teadmised-oskused nähtavaks. See võib olla lihtne, kui rääkida varasemate formaalharidussüsteemis läbitud õpingute arvestamisest, kuid tunduvalt keerukam näiteks töökogemusest õpitu arvestamisel, kus eeldatakse eneseanalüüsi. Taotleja peab analüüsima oma täidetud rolle, ülesandeid ning sellest õpitud - kas selle ulatus ja sügavus vastavad kõrghariduse nõuetele, millised on peamised omandatud pädevused - ning panema selle kokkuvõtteks kirja. Eneseanalüüsi läbiviimisel on

alati võimalik pöörduda karjäärinõustaja või kõrgkoolides töötavate VÕTA nõustajate poole.

Esitatud VÕTA taotlus ei pruugi alati tagada automaatset arvestamist. Kõiki taotlusi hindavad vastava eriala eksperdid - enamasti vastutav õppejõud või hindamiskomisjon - ning taotlejale antakse ka tagasisidet. Vajadusel on hindamiskomisjonil õigus kutsuda taotleja ka intervjuule või nõuda lisadokumente. Kui taotleja pole otsusega rahul, on see alati võimalik vaidlustada.

VÕTA pole mitte lihtsalt võimalus õpingute kiiremaks lõpetamiseks, vaid võimalus oma kogemuse väärtustamiseks ning sellele formaalsele kuju andmiseks. Protsess võib olla kooliti erinev, kuid taotlejat pole üksi jäetud - kõrgkoolides töötavad VÕTA nõustajad, kelle poole on võimalik pöörduda abi saamiseks, samuti võib infot ning juhiseid leida veebiaadressil vota.archimedes.ee.

VÕTA on võimalus. See on vahend elukestva õppe toetamiseks, kogemuste väärtustamiseks ning nende nähtavaks muutmiseks haridussüsteemis. See on vahend karjääri planeerimiseks ning konkurentsivõime parandamiseks ja lõpptulemusena võimaldab paremini toime tulla tänapäeva kiiresti muutuvast ühiskonnast. Ta võib olla keerukas ja hirmutav, kuid pealehakkamise korral võib sellest saadav kasu olla hindamatu.

ÕPIRANDEVÕRGUSTIK

SA Archimedes annab õpilastele ja üliõpilastele varajase võimaluse rahvusvaheliseks koostööks (stipendiumid üliõpilastele, koolide koostööprojekti kaasalöömine, noorte teaduskonkurssidel osalemine jne). www.archimedes.ee

Programm Euroopa Noored - Euroopa Liidu noorte kodanikuharidusprogramm, mis toetab 13-30-aastaste noorte mitteformaalset õppimist ja noorte projektide läbiviimist (Euroopa vabatahtlik teenistus, noortealgatused, noortevahetused, noorteseminariid, noorte demokraatiaprojektid jm). <http://euroopa.noored.ee>

Eurodesk on Euroopa infovõrgustik, mis on suunatud noortele, noorteorganisatsioonidele ja noortega tegelevatele inimestele. Eurodeski võrgustik on esindatud 31 riigis ja sellega on ühinenud 900 noorteinfo tegelevat organisatsiooni. Tänu sellisele laiale võrgustikule on Eurodesk Eestil võimalus olla ühenduses 900 tugipunktiga üle Euroopa ning sel moel on võimalik oma päringutele kiiresti vastused saada. www.eurodesk.ee

Euroopasse õppima (www.rajaleidja.ee üks osa): seal leiad kõik, mida soovid teada enne välismaale õppima minekut - kuidas minna, kust saada rahastust, mida on enne minekut teha vaja jne. www.rajaleidja.ee/euroopasse

Ploteus: Euroopa koolide otsingumootor - leia ise endale sobiv kool! Lisaks uuri teiste Euroopa riikide haridussüsteeme ja elamistingimusi. www.ploteus.net

Dream Foundation tegutseb üle Euroopa, et aidata lihtsalt ja mugavalt välismaale kõrgharidust omandada minna. Dream Foundationi kaudu on võimalik kandideerida enam kui 50 kõrgkooli, mis pakuvad suurel hulgal erinevaid ingliskeelseid täisprogramme üle maailma. Lisaks on võimalik sooritada sertifitseeritud inglise keele eksameid. www.dreamfoundation.eu

YFU - rahvusvaheline õpilasvahetusorganisatsioon keskkooliõpilastele. Võimalik minna õppima keskkoolidesse üle kogu maailma semestriks, tervelt aastaks või osaleda suveprogrammides. www.yfu.ee

EURES (European Employment Service) üle-euroopaline töövahenduse võrgustik. EURES annab teavet töö- ja elamistingimuste kohta Euroopas. Välismaale tööle minnes on oluline saada informatsiooni töö- ja elamistingimuste ning oma õiguste ja kohustuste kohta teises Euroopa riigis. EURES nõustajate vastuvõetud toimuvad Eesti Töötukassa Tallinna, Tartumaa, Pärnumaa ja Ida-Virumaa osakondades, mille kontaktid ja vastuvõtuajad leiab aadressilt www.eures.ee/kontaktid. Esmast informatsiooni töötamisvõimaluste kohta saab kõikides Töötukassa osakondades üle Eesti. Vabad töökohad 31 Euroopa riigis, töötajate CV-d, teave välismaal elamise ja töötamise kohta ning palju muud pakub üle-euroopaline EURES tööalase liikuvuse portaal (töopakumised üle Euroopa) eures.europa.eu www.eures.ee

Europass - dokumendid, mis on abiks tööturul ja hariduselus (CV, keelepäss, õpirände tunnistus, kutsetunnistuse lisa, diplomilisa). www.europassikeskus.ee

Vabatahtliku töö näitab maailma mitut palet

Eestist võib minna vabatahtliku tööd tegema erinevatesse paikadesse kõikjal maailmas. Mario Vompa veetis eelmise aastal viis kuud vabatahtlikuna Nepali pealinnas Katmandus.

Betty Ester-Väljaots

Sain sõbra käest teada, et on konkurss vabatahtlikele Katmandusse ja otsustasin kandideerida,” sõnab budismihuviline Mario. „See tundus põnev sihtkoht olevat. Kuna ma hetkel ei töötanud, siis polnud keeruline natukeseks Eestist eemale minna.” Ta kandideeris Continuos Action programmi juurde vabatahtlikuks ning sai rahalist toetust Euroopa Komisjonilt. Lisaks Eesti noormehele said programmi veel paljud noored Euroopa eri riikidest. Väljavalitud said kokku Itaalias Palermos, kus neile anti ülevaade vabatahtliku tööst ning sihtkohtadest, kuhu nad kuudeks elama jäävad.

Mario on palju reisinud, veetnud kuid Tais, elanud Austraalias ja küllastanud ka Kambodžat, nii et Aasia piirkond oli talle tuttav. Nepali puhul on tegemist ühe maailma vaeseima riigiga, mis Mario sõnul elabki peamiselt välisabist. Tema ülesandeks oli anda erakoolis

Vabatahtlikuna maailma eri paigus töötamine on üks viise panna ennast proovile ja õppida tundma erinevaid kultuure ning teha midagi head nende jaoks, kes igapäevaelus abi vajavad.

tunde lastele esimesest kuni üheteistkümnenda klassini, lisaks õpetas ta veel puuetega noorte koolis. Kuna Nepali lapsed õpivad koolis inglise keeles, siis polnud keelebarjäär õpetamisel kuigi suur. „Kuigi nende inglise keel erineb ikka väga palju meie omast, aktsent on teistsugune,” kirjeldab psühholoogiaharidusega Mario. Ta õpetas lastele, kuidas ennast motiveerida ja CV-d koostada, koos joonistati ja lauldi. Mario sõnul on Katmandu koolid sarnased lääne koolidega, on klassid ja pingid ning koolivormid. Lapsed on tema sõnul seal veidi teistmoodi kasvatatud. „Nad on julgemad ja suhtlevad hea meelega, on tunnis üsna elavad,” meenutab ta. „Klassid on väga suured, seal on 30-40 last koos ja nad ei ole väga head keskendujad.”

Elamiseks oli Mariol koos nelja vabatahtlikuga majaosa Katmandu kesklinnas. Mugaused olid üsna tagasihoidlikud, külmkapp ei töötanud ja kraanivesi oli pruuni värvi. Einestamas käis Mario kohalikes söögikohades, mida pealinnas jagus küllaga. Nepal-lased armastavad väga riisi ja võivad seda süüa suurtes kogustes, teiseks põhitoiduks on läätsekaste. Populaarsed on ka mo-mo'd,

mis Mario sõnul meenutavad pelmeene. Samuti süüakse palju puuvilju ja kõike rohelist, mida kohapeal saada on.

Nepallased on Mario meelest lilledapsed, kes eriti millegagi ei kiirusta. Kui neil on vaja kokku saada, siis võtab see mitu päeva aega. „Eurooplase võib selline aeglane eluviis närviliseks teha,” arwab Mario. Kui siinkandis on inimestel kombeks planeerida ja oma tegevusi ellu viia, siis selliste asjadega nepallased oma pead ei vaeva. „Mõne aja pärast saadki aru, et sellega tuleb leppida.” Mario arvates võibki riigi, kus ei tunta prügikaste ega kehti liikusseadused, vaesuse põhjuseks olla vähe-motiveeritus elu paremaks muutmiseks. Mario arvates on üheks põhjuseks, miks nepallased vähe suhtlevad, kauged vahemaad. Selleks, et linnast linna ja külast külla minna, peab ületama mägesid, samuti pole heas korras ka Nepali teed. Tihtilugu pole neid üldse olemas. Mario sõnul on seal vaesus igal pool silmaga näha. Prügi visatakse maha või pannakse lihtsalt põlema. Linna lähistel voolav Bagmati jõgi haiseb roiskunult ja on samuti prahti täis.

Samas nägi Mario Nepalis ka väga ilu-

Europassi CV

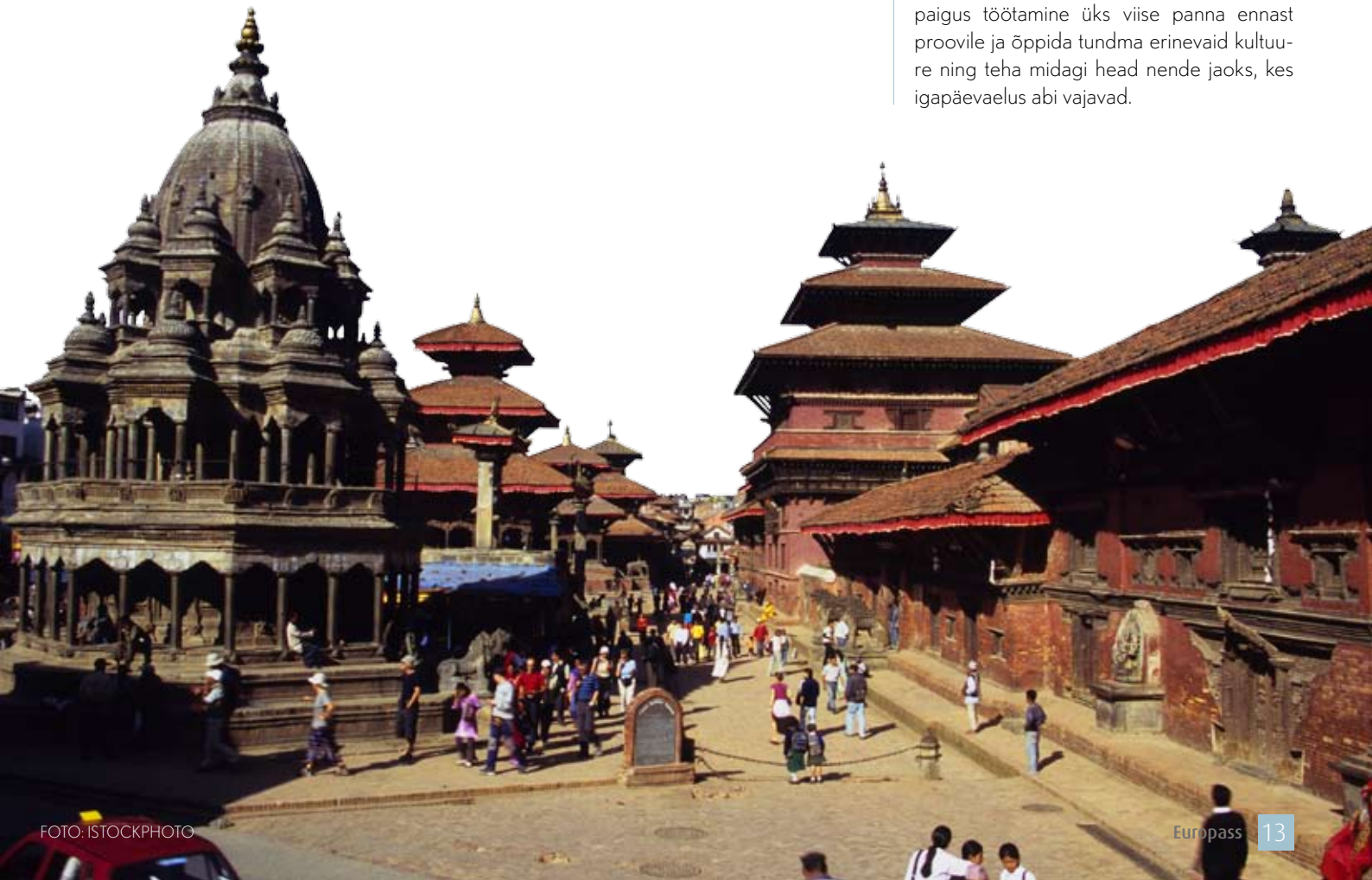
Europassi CV-d saab kasutada töö otsimisel, aga ka paljud projektid ja õppeprogrammid nõuavad konkurssidel osalejatelt Europassi CV-d.

Minu jaoks pole
Austraalia või
Aasia kaugel,
Mars on kaugel

sat loodust, kui käis 5300 meetri kõrgusel Everesti mäe Base Camp'is, kus asub rahvuspark ja kust mägironijad alustavad rasket teed Everesti tipu poole. Nii kõrgel oli temperatuur jahe ja nõudis mütsi ning kindaid. „Seal sai vaadelda imelist loodust ja kuulda jää praksumist ning näha voolamas ehsat jää kristallvett,” meenutab ta vabatahtliku tööst puhkuse ajal tehtud reisi mägedesse.

Kui Mario pärast viiekuulist vabatahtlikutööd koju jõudis, oli ta 5 kilo kergem ja emotsionaalselt rikkam. „Maailmapilt võib lõputult areneda, arusaam inimestest muutub reisesid ja nende juures töötades paremaks,” arutleb paljurännanud mees, kellele Nepal oli esimeseks reisikohaks, kus ta tööd tegi. „Ma pean ennast heas mõttes maailmako-danikuks, tahan mõista inimesi kõikjal. Minu jaoks pole Austraalia või Aasia kaugel, Mars on kaugel,” mõtiskleb ta. „Igal pool on head ja halba ning hea on saada ka võrdlusmoment koduse eluga. Tegelikult pole elul Eestis häda midagi, meil on ikka tsivilisatsioon, söök ja kodu olemas”. Mario jaoks on elu pidev otsing jõudmaks elu mõtte ja südame-rahuni. Viimaste leidmiseks ei pea tingimata kodust välja lendama, aga maailmas avardub siilmaring ja inimene satub teistsugustesse olukordadesse kui kodus.

Kindlasti on vabatahtlikuna maailma eri paigus töötamine üks viise panna ennast proovile ja õppida tundma erinevaid kultuure ning teha midagi head nende jaoks, kes igapäevaelus abi vajavad.

Eestis on tore õppida ka välismaalastel

YFU Eesti Rahvusvahelise Õpilavahetuse kaudu on Eesti gümnaasiumidesse tulnud õppima noori kõikjalt maailmast. Valentin Donath (16) Saksamaalt ja Mariana Piñeyrúa (16) Uruguayst jagavad muljeid Eestis õppimisest ja kohanemisest. Kuigi noored on olnud Eestis vaid kaheksa kuud, räägivad nad kenasti arusaadavat eesti keelt.

Kust te tulete?

Valentin: Kesk-Saksamaalt Thüringeni liidumaalt Gotha linnast, kus elab umbes 40 000 inimest.

Mariana: Mina tulen Uruguayst, mis on väike riik Argentiina ja Brasiilia vahel. Meie rahvaarv on 3,5 miljonit ja sellest pooled elavad Montevideos. Minu kodulinn on Carmelo, mis on sama suur nagu Viljandi.

Kui kaua olete Eestis viibinud?

Valentin: Tulime augustis ja lahkume juulis.

Kas olite varem Eestist kuulnud?

Valentin: Loomulikult olin kuulnud, käisin paar korda oma perega Rootsis ja ka Soomes. Meie laev oli Tallinki oma ja selle kaudu teadsin ka, kus on Eesti. Mu vanemad on siin ka varem käinud. Vahetusaasta tundus olevat huvitav seiklus põhja pool.

Mariana: Ma tulin Eestisse, sest eelmisel aastal oli meie peres vahetusõpilane Eestist. Tema rääkis mulle Eestist ja näitas pilte. Tahtsin tulla, et ise näha siinseid jõule, jaanipäeva, laulupidu jms.

Kus koolis te õpite?

Valentin: Nõmme Gümnaasiumi 10. klassis.

Mariana: Käin Gustav Adolfi Gümnaasiumi 10. klassis. Vahetusõpilasele on oluline osalemine kohalikus elus ja kultuuris ning inimeste tundmaõppimine. Koolis õpin ma üsna vähe, sest eesti keeles on see raske, kuigi keeletundides on väga huvitav.

Milline oli teie esimene mulje Eestist?

Valentin: Kui saabusin, siis viidi meid otse suvelaagrisse tutvuma ja kohanema. Siis ei tundunud mulle Eesti kõige kenam. Kui ma aga hakkasin Tallinna tundma õppima, siis leidsin, et see on väga ilus linn. Eestis meenutab kõik ka natukene Saksamaad. Mulle meeldib, et Tallinnas on vahemaad väiksemad kui Saksamaa suurtes linnades.

Mariana: Väga vahva riik, internet on igal pool. Maal on väga ilus. Ainult talv on pikk ja väsitav.

Kuidas erineb eesti kool teie kodumaade koolidest?

Valentin: Tehniline pool on sama. Tund kestab ikka 45 minutit ja päev on sama pikk. Siin on õppetöö korraldus selline, et õpetaja räägib, kõik konspekteerivad ja hiljem tuleb selle peale kontrolltöö. Minu eesti koolis õpilased elavad ka rohkem koolis. Kõik on üks

suur pere. Meil korraldasid abiturientid palju üritusi ja võistlusi. Oli rebaste ristimine ja jõulukontsert, tantsuvõistlus ja lauljate konkurs. Üritused on alati väga lahedad.

Mariana: Jah, ma arvan, et Eesti koolid on natukene teistsugused. Nad on Uruguay ülikoolidega sarnasemad. Keskkool Uruguays algab 7.30 lõpeb umbes kahe ajal. Me sööme kodus, mitte koolis. Siis on linn vaikne ja inimesed on kodus.

Millised õppeained teile meeldivad?

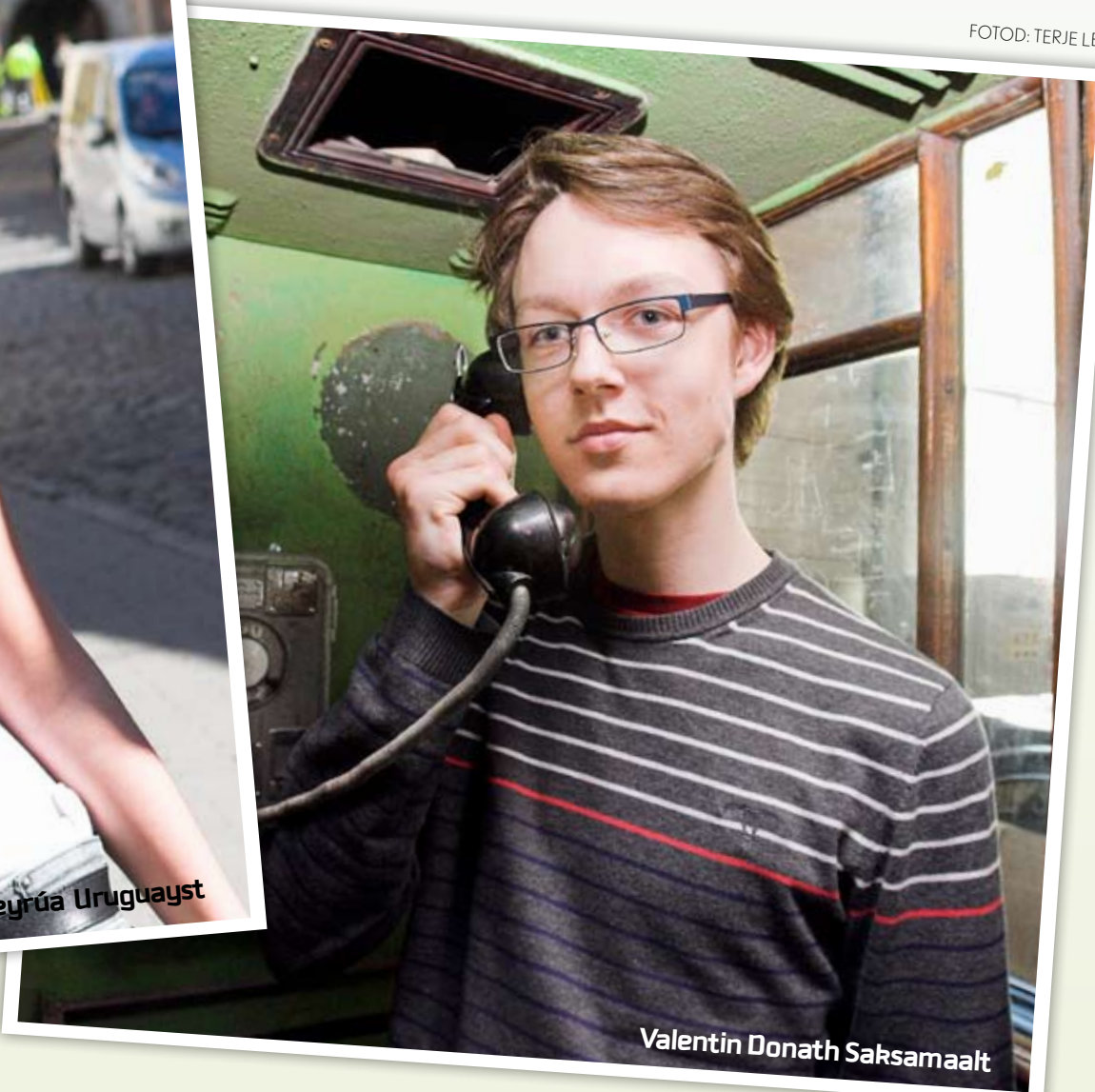
Valentin: Mulle meeldivad keeled. Inglise keel on vajalik ja ka ilus keel. Veel meeldib mulle matemaatika, sest see on väga loogiline. Bioloogia on tore, imeline, kuidas elu toimib ja loodus on nii rikas.

Mariana: Mulle sobivad rohkem õppeained, kus ei pea väga palju lugema, sest siis

FOTOD: TERJE LEPP

Mariana Piñeyrúa Uruguaayst

Valentin Donath Saksamaalt

pean palju tõlkima ja mõtlema ning kui õpetaja räägib väga kiiresti, siis ei saa ma üldse aru. Praegu on mu lemmikud eesti keel, joo-nistamine ja keka!

Millised on eestlased?

Valentin: Eestlased on alguses natukene ettevaatlikumad, aga hiljem ei ole nad enam üldse nii kinnised kui arvatakse. Kõik on hästi sõbralikud ja abivalmid.

Mariana: Ei oska öelda, kõik inimesed on erinevad.

Elate Eesti peredes. Milline on eesti kodu võrreldes teie kodumaa kodudega?

Valentin: Saksamaal süüakse kindlasti igal õhtul koos, siin ei ole see traditsioon nii igapäevane. Muidu on kõik enam-vähem sama.

Mariana: Eesti pered on peamiselt koos õhtuti ja koolivaheaegadel sõidetakse reisima. Meil ei reisisa nii palju välismaale, me räägime rohkem ja oleme aasta läbi peamiselt õues. Meil käib ka iga nädal majapidajanna, kes koristab, mõnes peres, kus on loomad ja väikesed lapsed, käivad majapidajannad tihe- mini ja on seni kohal, kuni pere saabub.

Mida teete Eestis koolist vabal ajal?

Valentin: Mängin Arsise kellade koolis. Mängisin ka Saksamaal kellade koolis. Seal on neid vähe ja ma olin üllatunud, et Eestis ka selline kool on. Laulan kooli kooris ja käin sõpradega väljas - kinos ja pidudel. Suhtlen ka teiste vahetusõpilastega, käisin külas oma vahetusõel Tartus, mis on väga ilus linn. Tahaks jõuda ka saartele, sest vahetusõpilasi on igal pool.

Mariana: Käin sõbrannadega väljas või lähen ujuma ja õpin ka basskitarri.

Kelleks tahate tulevikus saada?

Valentin: Tahaksin saada arstiks, aga see soov võib ka muutuda.

Mariana: Ei tea veel.

Kui te Eestist lahkute, siis mida jäätte igatsema?

Valentin: Kindlasti jään igatsema seda tunit, mis siin on. Tahaksin siia kindlasti oma päris perega tagasi tulla. Õnneks on mul võimalus oma kooli kooriga osaleda suvel laulupeol ja see saab olema ilus lõpp minu vahetusaastale.

Mariana: Arvatavasti igatsen lund, oma siinset peret ja sõpru. Meekooki igatsen! Ja bussisõitu metsade vahel. Jään igatsema ka Tallinnat, mis on küll suur, aga üsna rahulik.

Saksa laste iseseisvus nakatas Eesti lasteaiaõpetajat

Leonardo da Vinci projekt lennutas Vändra lasteaia Rukkilill vanemõpetaja Sirje Raaga Saksamaale, kus naine osales kuuajasel praktilisel sealses lasteaias.

Kaire Talviste

Lugu algas sellega, et alevivanema kirjutatud projekt avas kahele lasteaiaõpetajale võimaluse vaadata, kuidas tehakse sama tööd Saksamaal. Sirje nägi selles head võimalust mõnele kolleegile ega ei pidanud end oma vanuses 40+, pea 30-aastase lasteaiaõpetaja staaži ja ununenud saksa keelega üldse konkurentsivõimeliseks. Siinkohal seksusid tema pere ja kolleegid, kelle veenmisotuse tulemus oli näha juba novembris, kui Sirje Berliini poole vuhises.

Õhtuhämaruses jõudis ta Kühlungsborni, väikesesse mereäärseesse kuurortlinna, kus ta end kuuks ajaks sisse seadis. Lasteaias nimega Bummi hakkas Sirje töö käima vahetustega – kaks nädalat hommiku- ja kaks nädalat õhtupoolikuti. Lasteaias oli seitse rühma, igas üks kasvataja, söimerühmas lisaks ka abiline. „Üllatusena kuulsin, et söimerühma kõige noorem laps on 7-kuune, aga söimes on käinud ka nooremaid lapsi,” lisab Sirje.

Bummi rajati 2005. aastal, see sai projekteeritud töötajate soove, ootusi ja nägemust arvestades. Nõnda kujunes maja avaraks ja valgusküllaseks, avatud koridoride ja maast laeni ulatuvate klaasseintega esimesel korral. Läbipaistvuse eesmärk oli tagada kindlus-

tunne, et lapsed on hästi hooldatud, nendega ei juhtu midagi halba, tegevused on kõigile nähtavad ning ka kasvatajad kontrollivad oma käitumist.

Aiarühmad tegutsesid segarühmadena ehk siis hommikul tuli laps küll kindlasse rühma, ent päeva jooksul sai ta valida, millises rühmas ja millega ta tegeleda soovib. Iga rühmaruum oli kujundatud mõne ehitise ja mitmetasapinnalisena. Oli losse, laevu, ra-

riiklikku õppekava Saksamaa lasteaedades pole, lapsed õpivad tegevuste ja kogemuste kaudu. Lapsed vajavad teisi lapsi mängimiseks, müramiseks, õppimiseks, naermiseks, vaidlemiseks, riidlemiseks ...

kette, veski, kindlus jne. Neil sai turnida, aga nende sees oli ka kohti omaette olemiseks või isegi väikeseks uinakuks.

Lasteaedades nägi Sirje abilistena arvukalt noormehi, kes õpetasid lastele nn meeste-töid, kitarri saatel laulmist ja kes löid kaasa ka igapäevastes tegevustes. Nende arvukus oli tingitud sellest, et Saksamaal saab sõjaväeteenistuse asendada tööga sotsiaalasutustes.

Milline näeb välja lapse päev?

Laps võis lasteaeda tulla igal ajal, olenevalt sellest, millal vanemad tööle läksid. Hommiku- ja ootesöögi pakkisid vanemad lapsele karbiga kaasa. Soovi korral sai õues tegutseda kolm korda päevas. Väiksemad lapsed magasid lõunaund maha laotatud madratsitel, suure-

FOTO: ERAKOGU

mad võisid samuti pikutada, kuulata muusikat või muinasjuttu.

Riiklikku õppekava Saksamaa lasteaedades pole, lapsed õpivad tegevuste ja kogemuste kaudu. Bummist võttis Sirje kaasa mõtte: lapsed vajavad teisi lapsi mängimiseks, müramiseks, õppimiseks, naermiseks, vaidlemiseks, riidlemiseks ... Lapsed õpivad eelkõige igapäevaste tegevuste kaudu olema solidaarsed ning sotsiaalselt kompetentsed. „Igati väärtuslik on selle lasteaia juhtmõte: iga last arendatakse ja aktsepteeritakse tema ainukordsuses,” lisab Sirje. Sealsed lapsed oli iseseisvad, juba kolmeaastane sai hakkama enda riietamisega. Lõunasöögiks katsid lapsed ise laua, tõstsid toitu ja koristasisid nõud.

„Minu meelest ei pöörata Saksamaal

peamist tähelepanu mitte akadeemilistele teadmistele, vaid sellele, kuidas elus hästi hakkama saada. Sama olen püüdnud teha ka Eestis. Julgen väita, et meie rühma lapsed on uudishimulikud põnnid, kes ei kardaks küsimusi esitada. Nad on iseseisvad: tõstavad ise toitu, tükeldavad, lõikavad, riivivad, küpsetavad, lahendavad olukordi jne,” kirjeldab Sirje oma Põnnide rühma, kus käib 16 5-6-aastaselt last.

Sirjele meenub Saksamaal käigust seegi, et suheldes nii laste kui ka täiskasvanutega pidid silmad olema kaasvestlejaga ühel kõrgusel, et sa ei vaataks kellelegi alt üles ega ülevalt alla. „Inimestevahelistes suhetes on see väga oluline ja just nii käitub kasvataja Saksamaal nii laste kui ka nende vanematega,” selgitab Sirje.

Proovime lastele anda teadmisi moel, et nad ise otsiksid vastuseid, et nad saaksid ise avastada, uurida, katsetada ja järeldusi teha.

Uued teadmised Eestisse

Sirjele sümpatiseeris väga saksa laste iseseisvus ja sellele on ta püüdnud rohkem rõhku panna ka oma rühmas. „Proovime lastele anda teadmisi moel, et nad ise otsiksid vastuseid, et nad saaksid ise avastada, uurida, katsetada ja järeldusi teha,” ütleb ta.

Saksamaalt kaasa võetud kogemusi on Sirje Pärnu maakonna alushariduse õppepäeval ka teistele õpetajatele jaganud. „Perekond on sealses ühiskonnas väga tähtis, eriti lastega koos veedetud aeg. Lasteaia üritustest võtavad osa terved perekonnad, koos lustitakse ja vanemad tunnevad, et nad on osa oma lapse arenguprotsessist ka lasteaias. Meil ollakse rohkem pealtvaatajate rollis. Leian, et peaksime juba lasteaias rohkem väärtustama iga lapse lapsepõlve ja „tema lapsepõlve lugu,” arwab ta.

Aga töösse suhtumine on Sirjel ikka endine, kui midagi on muutunud, siis võib olla usalduse kasvamine laste suhtes. „Nad tulevad tegelikult päris paljude asjadega paremini toime kui nii mõnigi täiskasvanu ja last tuleks rohkem kuulata,” annab ta kõigile nõu.

ÕPIRANDE TUNNISTUS

Praktikaprogrammides osalejad saavad endale Europassi õpirände tunnistuse. Seda dokumenti on võimalus taotleda kõigil, kes lähevad teise riiki uusi kogemusi ja teadmisi omandama, olgu see siis vabatahtliku tegevuse, töö, õppimise või kursuse raames. Oluline on saatva ja vastuvõtva organisatsiooni olemasolu, kuna nemad annavad tunnistusele kinnituse ning hinnangu omandatud oskustele ja teadmistele. Õpirände tunnistust saab kasutada töö otsimisel, varasema õpi- ja töökogemuse hindamisel, CV kirjutamisel, eneseanalüüsil või lihtsalt meenutamiseks, mida välismaal viibitud õppe- või tööperioodi raames tehti.

ENIC/NARIC keskus aitab orienteeruda välisriikide kõrgharidussüsteemis

Hille Tressum

Ükski tööandja ega õppeasutus ei suuda omada piisavalt teavet kõigi maailma riikide kõrgharidussüsteemide ja eri aegadel välja antud kvalifikatsioonide tasemete kohta. Kõrgharidussüsteemide ja kvalifikatsioonide mitmekesisuse tõttu on vajalik, et kogu teave vastava valdkonna osas oleks koondatud ühte keskusesse, kus töötavad välisriigi kvalifikatsioonide hindamisele spetsialiseerunud eksperdid ning kuhu tööandjad või õppeasutused saavad pöörduda nõu ja abi saamiseks,” rääkis Eesti ENIC/NARIC keskuse juhataja Gunnar Vaht keskuse rajamise vajalikkusest.

Eesti ENIC/NARIC keskus ehk Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuse lõi vabariigilise valitsuse Archimedes struktuuriüksusena 1997. aastal. Kuna sihtasutus pakub ohtralt toetusi välismaal õppimiseks ja rahvusvaheliseks koostööks, oli keskuse asutamine sihtasutuse all loogiline samm.

Keskus kuulub Euroopa Nõukogu, UNESCO ja Euroopa Komisjoni koostöövõrkudesse ENIC ja NARIC, mille ülesanneteks on välisriigi haridust toendavate diplomite, kraadide ja tunnistuste (kvalifikatsioonide) hindamine ja tunnustamisele kaasaitamine ning kõrghariduse alase informatsiooni andmine.

Riikliku keskuse loomist nägi ette Lissaboni tunnustamise konventsioon, mille kohaselt iga riik asutab keskuse, kus antakse vajalikku teavet kõrgharidussüsteemide ja kvalifikatsioonide ning nende tunnustamise kohta. Nõnda on riiklike keskuste näol olemas rahvusvaheline võrgustik, mille kaudu üksteist abistatakse ja vajalikku teavet edastatakse.

Teine oluline põhjus vastava keskuse loomiseks oli luua baas informatsiooni andmiseks neile, kes soovivad minna õppima välismaale. Kindlasti on enne õppima asumist vaja saada kinnitust, et välisriigi kõrgkool on akrediteeritud ja tunnustatud ning et saadav kraad või diplom, mis lõpetamisel antakse, on kehtiv. Vahi sõnul küsivad praegu veel vähe-

ENIC/NARIC keskusest saab tööandja soovi korral kinnitus, mis haridustasemele või kraadile välisriigi diplom vastab ning kas kvalifikatsioon omab ametlikku tunnustust.

sed välisriigi õppeasutuse tausta kohta infot ning seetõttu on ka juhtumeid, kus teadmatusel on õpitud koolitusloata või muul moel tunnustamata õppeasutuses.

Keskuse peamine ülesanne on välisriigi kvalifikatsiooni hindamine, Eesti haridussüsteemis vastavuse määramine ja tunnustamiseks ettepaneku tegemine. „Siinkohal ei ole tegemist probleemide lahendamise, vaid tavateenusega, mida tööandjad ja õppeasutused saavad kasutada – saada hinnang välisriigi kvalifikatsioonile ning saada kinnitus, et diplomi või kraadi andnud välisriigi õppeasutus on tunnustatud,” rääkis Vaht keskuse funktsionist.

Suur hulk järelepärimisi on välisriikidest

- uuritakse täiendavat informatsiooni Eesti diplomite ja kraadide kohta. Keskuse üheks ülesandeks on ka lihtsustada Eesti kvalifikatsioonide tunnustamist välismaal. Kõige enam pöörduvad keskuse poole välisriigi kvalifikatsiooni omanikud ise, taotledes oma diplomile või kraadile hinnangut ja vastavuse määramist. See on ka kõige eelistatum moodus. Diplomiomanikule antud Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnangut saab kasutada igal pool ja igaks otstarbeks.

ENIC/NARIC keskusest on kasu nii tööandjatele kui ka kõrgkoolidele. Paljudel eri ametikohtadel töötamiseks on haridustaseme nõue õigusaktiga kehtestatud. ENIC/NARIC keskusest saab tööandja soovi korral kinnitus, mis haridustasemele või kraadile välisriigi diplom vastab ning kas kvalifikatsioon omab ametlikku tunnustust.

Kolmas sihtrühm on kõrgkoolid, seda õpingute jätkamise võimaldamiseks. Vajatakse hinnangut, kas välisriigi kvalifikatsioon võimaldab juurdepääsu bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppele.

Keskusele tehakse 1500 kuni 2000 päringut aastas. See hulk üha kasvab, mis näitab, et vajadus vastava keskuse järele on kindlasti olemas.

Gunnar Vaht
FOTO: RAUNO VOLMAR

Soomlased on ühed aktiivsemad Europassi kasutajaid

Susanna Kärki

Kui võrrelda Europassi kasutavate riikide rahvaarvu, siis on soomlased neist ühed aktiivsemad. Praeguseks on juba 130 000 soomlast kasutanud veebipõhist abivahendit Europassi CV koostamiseks ning kõik kõrgkoolide lõpetajad saavad Europassi diplomilisa, mis eelmisel aastal väljastati enam kui 40 000 inimesele. Ka muid Europassi dokumente kasutatakse palju.

Soome Europassi keskus

Soomes kuulub Europassi keskus Haridusameti kvalifikatsioonide tunnustamise ja rahvusvahelise võrdlemise rühma. See rühm haldab lisaks Europassile ka muid rahvusvahelisi abivahendeid, mis suurendavad kvalifikatsioonide ja kompetentside läbipaistvust. Peale selle antakse inimestele, organisatsioonidele ja tööandjatele nõu kvalifikatsioonide tunnustamisega seotud küsimustes. Selline tegevuse koondamisest tulenev sünergia on avaldanud kasulikku mõju praktilisele tööle ja ka probleeme võimaldab see näha laiahaardelisemalt.

Soomes tegeleb Europassi keskus nii õppe- kui ka tööalast liikuvust lihtsustavate dokumentide tutvustamise ja nende kasutajate nõustamisega. Selleks teeb Europassi keskus koostööd kasutajatoe- ja nõustamisteenuste pakkujate ning õppeasutustega. Olulised koostööpartnerid on ka teised Europassi keskused, eriti naaberriikides.

Kasutajatelt positiivne tagasiside

Soomes on Europass kasutajatelt rohkesti heakskiitvat tagasisidet saanud. Dokumendid tunduvad lihtsad ja kergesti kasutatavad ning neist on olnud abi. Head tagasisidet on andnud ka tööandjad, väga kasulikuks peetakse näiteks ühtset CV vormi. Samas on ühesugune vorm tõstatanud küsimuse, kuidas tuua selles esile kandideerija isikupära. Peale ühtaolisuse on Europassi CV eesmärk olla siiski ka paindlik: individuaalsus väljendub selle sisu ehk kasutajate esiletõstetud isikuoskustes.

Europassi dokumente kasutatakse üha enam ning see muutub sel moel üha tuntu- maks. Europassi eesmärki ja võimalusi teadvustatakse järjest paremini.

Europass õppeasutuste argipäevas

Õppeasutused, eriti kutseõppeasutused ja kõrgkoolid, on Europassi aktiivselt kasutusele võtnud. Muu hulgas on Europassi dokumentid õppeasutustele rahvusvaheliste tegevuses abiks. Õppeasutused teavitavad oma õpilasi Europassist, nende tegevus on eelkõige suunatud nõustamisele, kuidas Europassi õigesti ja mitmekülgset kasutada. Õppeasutustel on häid kogemusi ka Europassi kaasamisega õppetöösse, näiteks keelekursustel või osana tööeluks vajalike oskuste õpetamisest.

Paljud õppeasutused on tõdenud Europassi dokumentide tundmise olulisust, sest see aitab õpilastel tööeluks paremini valmis olla. Sellele töötajale, kellel veel kogemusi ei ole, pakuvad Europassi CV ja keelepassi eriti suurt abi, andes ette selge vormi koos heade juhiste ja näidetega. Teisest küljest põhinevad need dokumendid enese hindamisel, mida on hea kas või õppetundides harjutada.

Europassi CV ja keelepassi kasutamist õppetöös on just tööellu suundumise vaatekohalt uuritud ka spetsiaalse projekti raames, milles Soome Europassi keskus osales partnerorganisatsioonina. Projekti ELPIPL (*European Language Portfolio on Student's Journey through*

Studies into Professional Life) raames juurdlesid õppeasutused ja tööandjad üheskoos, mida – ja eriti millist keeleoskust – tööelus vajatakse ning kuidas neid oskusi saaks esile tuua. Projekti käigus anti tööandjatele lugemiseks ja kommenteerimiseks muude hulgas ka Europassi dokumente ning neid küsitleti, kuidas toimub töötajate otsimine ja missuguseid nõudeid esitatakse keeleoskusele. Ettevõtetes vajatakse suulist keeleoskust klientidega suhtlemiseks ja kirjalikku keeleoskust firmasiseseks kommunikatsiooniks. Keeleoskuse tähtsust eri kultuuride vahelise mõistmise kanalina peeti oluliseks, kuna töökollektiivid on tänapäeval üha multikultuursemad.

Europassi tutvustamise järgmised eesmärgid ja edasiarendamise võimalused

Soomes on Europassi kasutajad Euroopa keskmisega võrreldes mõnevõrra nooremad, neil on veidi vähem töökogemust ja pisut parem keeleoskus. Europassi aktiivse teavitustööga tegelevad Soomes eelkõige õppeasutused, mistõttu koolide lõpetajad tunnevad Europassi ja selle kasutusvõimalusi enamasti hästi. Järgmine eesmärk on jõuda ka selliste inimesteni, kes enam ei õpi, kuid võiksid sellegipoolest Europassist kasu saada.

Europass on mitmekülgne ja paindlik tervik, mille sisu saab kasutaja ise valida. Nii saab igaüks koostada just sellise Europassi portfolioid, mis teda töö- või õppekoha taotlemisel kõige paremini kirjeldab. Et Europassist võimalikult palju kasu saada, on vaja koostada veelgi selgemaid juhendeid ning teha laialdast koostööd erinevate ringkondadega. Ka paljud tööandjad ei tunne veel Europassi ega selle kõiki võimalusi.

Samas on Europassi vaja pidevalt edasi arendada, et see vastaks kasutajate muutuvatele vajadustele. Euroopa tasemel tehakse sellel alal pidevat arendustööd.

Diplomilisa

Eestis väljastatakse diplomilisa magistri- ja doktoriprogrammi lõpetajatele, kuid ka bakalaureuse taseme lõpetanud võivad diplomilisa õppeosakonnast küsida.

Susanna Kärki

Mis on Europass?

Europass pakub inimestele võimalusi oma oskusi ja teadmisi paremini väljendada ning teha need kõikjal Euroopas üheselt mõistetavaks.

Europass koosneb viiest dokumendist, mille eesmärk on lihtsustada nii õppe kui ka tööalast liikuvust. Europassi dokumente saab kasutada töötusimisel ning õppe- või koolitusprogrammidesse kandideerimisel. Kõik Europassi dokumentide kasutamiseks huvitatud võivad siseneda Europassi portaali ning täita internetis juhendmaterjalide ja näidete abil **Europassi CV** ja **Europassi keelepassi**.

Europassi CV aitab inimestel oma erinevaid oskusi esile tõsta, erilist tähelepanu on pööratud nende sõnastami-

sele. CV-le on võimalik lisada muid Europassi dokumente.

Keelepass võimaldab inimestel lihtsal moel kirjeldada oma keeleoskust, mis on Euroopas õppides ja töötades ülimalt oluline. See on üks Euroopa Nõukogu poolt välja töötatud Euroopa keelemapi kolmest osast.

Õpirände tunnistus on dokument, kuhu on kirja pandud kõik oskused või akadeemilised saavutused, mis inimene on omandanud mingis teises Euroopa riigis õppe eesmärgil viibitud ajavahemiku jooksul. See võib hõlmata näiteks praktikat ettevõtetes, semestripikkust õpet ülikooli kraadiõppes või muud haridus- ja koolituskogemust.

Diplomilisa väljastatakse kõrgkoolide lõpetajatele koos kraadi või diplomiga.

See aitab paremini mõista vastavat kõrgharidustaset, eriti väljaspool kooli asukohariiki. Europassi diplomilisa vormi on ühiselt välja töötanud UNESCO ja Euroopa Nõukogu.

Kutsetunnistuse lisa kirjeldab, millised on kutsetunnistuse omaniku oskused, mille alusel tunnistus on väljastatud ja millistel töökohtadel on kutsetunnistuse omanikul võimalik töötada.

Kust saada täiendavat teavet Europassi kohta?

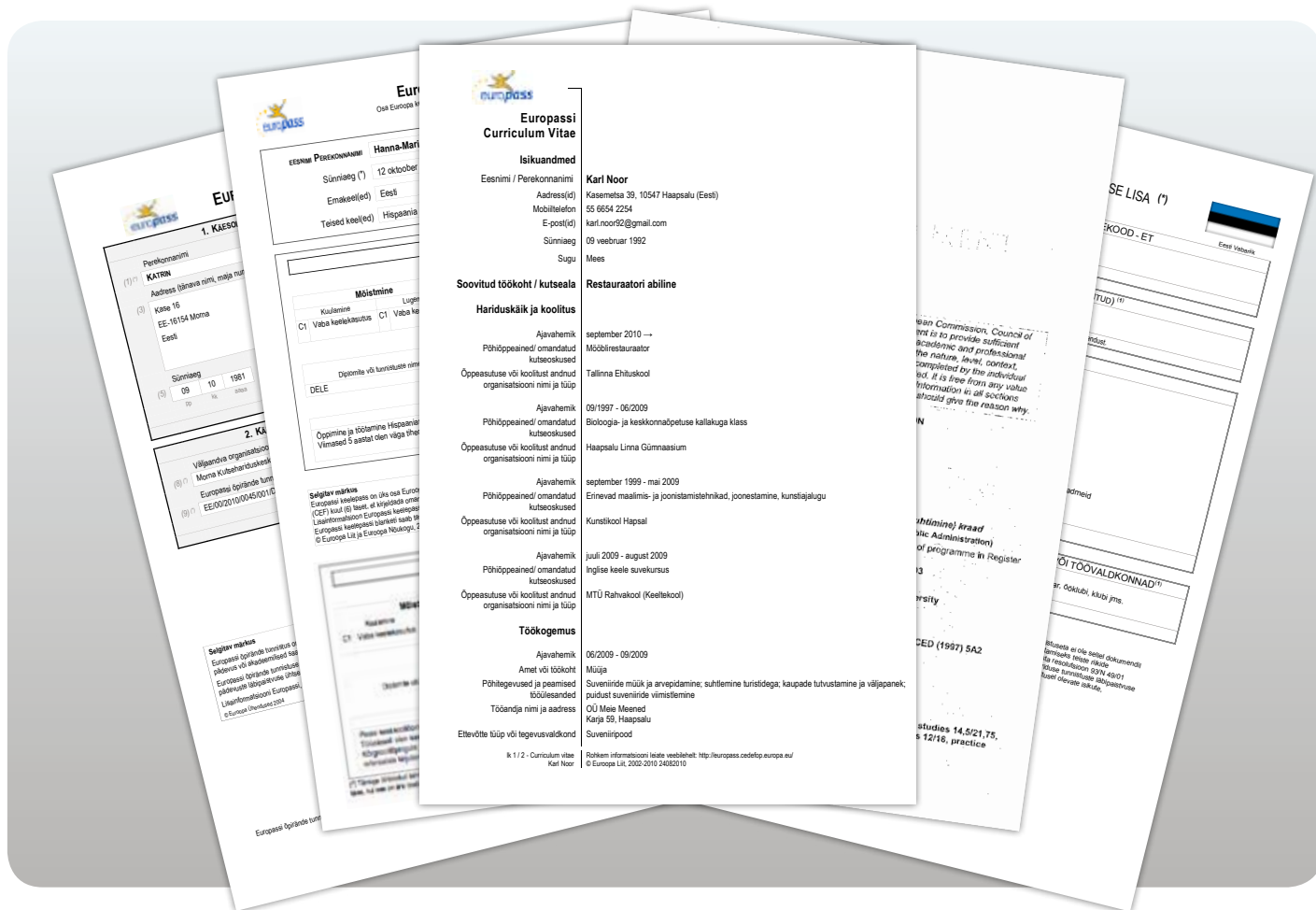
Eestis Europassi Keskus asub SA Kutsekoda juures.

**Mustamäe tee 16
10617 Tallinn**

E-post: info@europassikeskus.ee

Tel: 679 1716

www.europassikeskus.ee

Hariduse ja kultuuri peadirektoraat
Elukestva õppe programm

SIHTASUTUS
Kutsekoda